

BIBLIOTHEEK

STAD GOES.

N^o.

Weezen-Verzorging.

EEN WOORD

AAN MIJNE MEDE-INWONERS IN

ZUID- EN NOORD-BEVELAND,

DOOR

J. A. GEILL Jr.,
Geneesheer te Nisse.

GOES,

F. KLEEUWENS EN ZOON,

Boekhandelaars.

WEEZEN-VERZORGING.

EEN WOORD

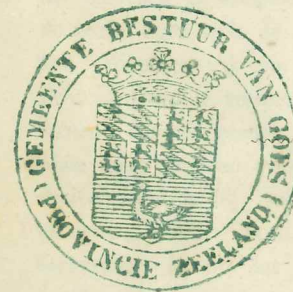
AAN MIJNE MEDE-INWONERS IN

ZUID- EN NOORD-BEVELAND,

DOOR

J. A. GEILL JR.,

Geneesheer te Nisse.

GOES,

F. KLEEUWENS EN ZOON,

Boekhandelaars.

~~~~~  
Wat zoekt gij bij uwe nasporingen en  
handelingen? Zuivere waarheid, het wel-  
zijn van uwen broeder of dat van u zelve?

—  
Helpen door handelen, laat dat onze  
levensbestemming zijn.  
~~~~~


~~~~~
Wanneer wij in ons vaderland het groot aantal nuttige instellingen en liefdadige vereenigingen aanschouwen, dan hebben wij de sprekende bewijzen, dat ons volk voor den evenmensch weet te leven, en dat er aan het beteekenisvolle woord humaniteit een waar en echt karakter wordt toegekend. Ook naar buiten openbaart zich die trek, om de behulpzame hand toe te reiken, waarvan de schatten getuigen, die jaarlijks geofferd en aangewend worden, om de wilde natuurkinderen der bosschen in denkende wezens te herscheppen, en waartoe de zendelingen zich de ongehoordste zelfopofferingen getroosten. Wanneer wij zoo overal het edele streven, om liefde, licht en leven te verspreiden, waarnemen, dan zou men al ligt wanen, dat er genoeg voor den mensch verrigt was, en er niets meer te doen overbleef, om hem in die regten te doen deelen, waarop hij, volgens de wet der natuur, eene billijke aanspraak heeft. Toch blijft er nog veel te verbeteren, te hervormen, en uit dat vele wil ik alleen de *weezen-verzorging op het platte land* noemen, mogelijk in geheel Nederland, maar bepaald in Zuid- en Noord-Beveland. Het betreurenswaardige lot dezer ongelukkige wezens, hun droevig, veel bewogen leven, wordt niet opgemerkt. Men vergeet, hoe ook zij een schakel in dien grooten keten der natuur innemen,

waarin zij veel gewigtiger plaats, dan thans het geval is, zouden kunnen beslaan. Geen menschenvriend trekt zich hunner aan, en als vergetenen zien wij hen op de dorpen hun droevig leven voortsleuren. Is het *wees* te zijn geen hartverscheurende toestand genoeg? Geen lieve vader, geen koestrende moeder, geen trouwe verzorger te hebben — kan men een kind harder lot toeschikken, dan het geene liefde, geen deelneming waardig te keuren? En deze toestand is een feit, waarvan ieder zich dagelijks kan overtuigen, die zich de moeite wil getroosten velen der plattelands-weezen van nabij gade te slaan.

Men zou mijne redenering kunnen aanmerken als eene beschuldiging, welke ik op de plattelands weezen-verzorgers wilde werpen, als of zij zich met opzet aan plichtverzuim overgaven, als het niet genoegzaam en overtuigend bewezen was, dat zij door de omstandigheden niet anders kunnen handelen dan zij nu doen. Het zal echter van hen, in hunne betrekking, afhangen verbetering in het lot der weezen te brengen, als de punten, die ter overweging worden aangeboden, die behartiging mogen ondervinden, waarop zij, om het gewigtvolle, zoo billijke en gereede aanspraak mogen maken.

Verbeterde *Weezen-Verzorging* is eene zaak, waar niet aan gedacht wordt. Daarom is het tijd den ouden sleur, die men hierin tot nu toe volgde, te wijzigen, en is het hoog noodzakelijk het punt van weezen-behandeling van naderbij te beschouwen.

De uitmuntende weezen-inrigtingen in de meeste steden van ons land, ook die welke wij dagelijks te Goes kunnen beschouwen, kunnen als geijkte middelen tot verbetering opgegeven worden. Waren de plattelands-weezen in het bezit van dusdanige inrigting, hun lot zou gelukkiger zijn. Aanschouwt die heerlijke toevlugtsoorden voor de stads-ouderloozen, die inrigtingen der liefde, waarin het onnoozele kind, dat vader

en moeder ontnomen werd, zoo zorgvol verpleegd wordt. Elken gevoeligen beschouwer wordt het hart aangenaam gestemd, als het ontwaart, dat de stads-weeskinderen door de liefderijke behandeling van een' vader, eene moeder, een onderwijzer zoo weinig het gemis van eigen vader en moeder ondervinden. Zeker wordt het gemoed van elk ouder door dankbaarheid bewogen, wanneer zij de geruststellende gedachte met zich rondragen, dat hunne plaats, bij hunne dierbare panden, indien de dood hen wegrukt, zoo al niet even goed, dan toch gedeeltelijk, door waardige plaatsvervangers wordt ingenomen. Ik zeg niet te veel, als ik de weeshuizen de allernuttigste inrigtingen noem, die voor de menschheid kunnen gesticht worden. Welke nadeelen men dezelve ook moge te laste leggen, die zijn niet afhankelijk van de inrigting, maar het gevolg van bekrompen besturing. Ware de grondslag, welke gelegd wordt, om den wees degelijk en verstandig op te voeden, goed, dan zouden de vele klagten, welke tegen de weeshuizen worden aangevoerd, niet zoo gegrond zijn, en zou menig treurig voorbeeld uit de weezen-historie verbannen kunnen worden, als aan de voorwaarde tot degelijkheid beantwoord werd door een flink bestuur.

Ik heb mijn onderwerp *Weezen-Verzorging* getiteld, waarmee ik meer bepaald het lot onzer plattelands-weezen op het oog heb, en voor welke ik zoo gaarne een beteren toestand zag opdagen. Het vele gebrekkige in hunne verzorging heeft mij maar al te dikwijls stof tot nadenken gegeven en mij dikwijls den wensch doen uiten, dat er voor die ongelukkigen toch ook iets mogt verrigt worden. Ik heb altijd gehoopt, dat waardiger personen en voornamelijk zij, die beter en meer gewoon zijn de pen voor het publiek te voeren dan ik, het bewuste punt ter behandeling zouden aangeboden hebben; maar daarin steeds teleurgesteld blijvende, zoo meende ik de tijd dáár te zijn, om het stilzwijgen niet langer te

bewaren, maar mijn gevoel als mensch, als geneesheer, te doen spreken. Wanneer men toch bijna 27 jaren zijn beste leven aan het welzijn der menschheid heeft gewijd; de huizen der rijken zoowel als de rieten hutten der nijpendste armoede heeft bezocht; de treurige ellende op den stroozak in al hare gruwzame naaktheid zoowel als de rijkdom op het zachte kussen aan ijende koorts heett aanschouwd. Als geneesheer, als mensch, die zijn hart niet sluit voor het leed zijner natuurgenooten, die op zijn' levensweg de plattelands-weezen in alle toestanden heeft leeren kennen, die met voorliefde hen steeds nauwkeurig heeft bestudeerd, acht ik mij geregtigd, ook als vroeger weezen-vader, de gebreken der *weezen-verzorging* tot een punt van publieke behandeling te maken, ten einde, zoo mogelijk, eene noodige verbetering te doen geboren worden. Ik zou, met dit hoofddoel, de pen niet te vergeefs opgevat hebben, als mijn geschrijf die aandacht mogt geschonken worden, die het om der menschheid wille verdient. Ik beveel het daartoe den welwillenden lezers aan, waarbij ik den opregten wensch voeg, dat daardoor eene ongelukkige klasse van menschen een blijder lot beschoren zij. Onthoudt uwe veelvermogende ondersteuning niet, en helpt een plan verwezenlijken, dat, schijnbaar onuitvoerbaar, toch naar mijne overtuiging voor verwezenlijking vatbaar is. Helpt, en het eind zal het werk kroonen. Ik bied mijne *Weezen-Verzorging* den welgezinden lezer in 3 gedeelten aan.

1. Zal ik eene schets leveren van de wijze, waarop men gewoon is het kind, als het wees geworden is, te behandelen.
2. Zal ik de gevolgen aanstippen, welke zoodanige behandeling heeft 1° voor de maatschappij in het algemeen 2° voor den mensch in het bijzonder, om eindelijk
3. Wenken te geven, die in staat zijn het ongelukkige lot onzer weeskinderen te verbeteren.

Wie met mij de nieuws- of aanplakborden in vele dorpen met nieuwjaar bezoekt, zal dan gewoonlijk, onder de vele verkoop- en verpacht-aankondigingen een strookje papier vinden angespijkerd met het preludium: „besteding,” dan volgt: Armmeesters der gemeente L. zullen den . . . . in de maand J. trachten aantebesteden de navolgende personen: *Jan B.*, oud 5 jaren, *Grietje K.*, oud 9 jaren enz. en dan volgt als postludium: „zegt het voort.”

Ziedaar de publieke afkondiging eener verkooping van menschen, van ouderlooze arme kinderen, van eene wijze waarop armvaders zich moeten ontdoen van die ongelukkige wezens, welke verstoken zijn den zoeten vader- of moedernaam meer te kunnen noemen, en die aan hunne zorgen zijn toevertrouwd. Lezers! wordt uw hart niet pijnlijk getroffen, bij het lezen dier vele namen, wier ouders uwe dorpgenooten, uwe bureu, uwe nabestaanden waren? Onbemiddelden op het platteland! en wier huwelijk met kinderen is gezegend, ontspringt geen traan uw oog, bij de gedachte, als de dood u onverwacht wegrukte, dat deze bloedlijst weldra met de namen uwer lievelingen staat vermeerderd te worden? En gij! die u moogt verheugen met rijkdommen gezegend te zijn, zou het u niet kunnen aansporen een gedeelte van uw goud afstaan, om daardoor te helpen bewerken, dat deze slaven-verkoopingen worden afgeschaft? De dag der besteding is daar en armvaders, met hunne weezen, zijn in het parochiehuis verschenen, om het oogenblik zich ten nutte te maken *Kees B.* en *Grietje L.* aan den man te brengen. En hoe armoedig onze armen daar ook gekleed staan, hoe gedrochtelijk klein ze ook zijn opgegroeid, hoe ongekamd en hoe ellendig slecht de zuiverings-methode aan hunne klierachtige hoofden en overige ligchaamsdeelen is bewerkstelligd, hoe ze ook te worstelen hebben met voor ons onbekende ontberingen, toch worden ze door de kooplustige weezen-opvoeders aangenomen, niet uit zucht een vader en

moeder in de volle beteekenis te worden, maar om de 40 of meerdere guldens, die armvaders voor hun weesje betalen en om het arme kind productief in de schamele huishouding te doen worden.

En sla nu eens een blik op dien man en die vrouw daar, die zich als pleegouders voor die kinderen hebben opgeworpen; vraag eens wie ze zijn, en wie zich met de opvoeding dier ongelukkige weezzen zullen belasten; het antwoord zal u doen rillen, omdat de inhoud van hetzelfde daarop nederkomt, dat het gewoonlijk de armste meest onbeschaafde arbeiders zijn, wier godsdienstig en zedelijk leven, alles te wenschen overlaten, en die niet zelden tot toonbeelden verstrekken van eerloosheid, en die dikwijls weinig eerbied voor de eigendommen van anderen bezitten. Dat worden nu de aanstaande opvoeders, de pleegouders der arme verlaten weezzen, welke soms zulke treffelijke vaders en moeders in het graf hebben zien nederdalen. Overleden vader en moeder! daar staat uw zoontje of uw dochtertje, die eenmaal uw oogappels, uwe hartenlust waren, om met Maart of Mei in eene wildvreemde armzalige woning, bij eene portie eigene kinderen gevoerd te worden. Daar staan ze met hunne teedere zwakke lichaampjes, om weldra in harde dienstbaarheid, boven hunne krachten te wroeten, om met weinig, slecht en schraal voedsel werkzaamheden te volbrengen, die men onmogelijk met ernst aan hunne jeugdige krachten kan toevertrouwen. Daar staan ze, om weldra onder den kouden stroeven blik van een' menschenkooper in een hoekje van de armoedige woning aardappelen te schillen, of onder ernstige bedreiging het bevel ontvangen hout te gaan halen, door hagen en dammen van hunne schuttingen te be-rooven, en zoo in de beginselen der dieverij te worden onderwezen, of den voorbijgangers een centje te vragen, waardoor ze in het bedelen worden geoefend, of hun wordt de post van boodschapper opgedragen, door 1 lood koffij of 2 cent babbe-laars in het dorp te gaan halen.

Daar staan ze de arme weezzen, om weldra alle edele indrukken, die eigen vader en moeder hebben ingeprent, te verliezen, om te vergeten hoe moeder het de handjes heeft leeren vouwen terwijl ze een gebedje tot den Alziender opzond, om weldra in de grootste hardvochtigheid opgeleid, om in koude onverschilligheid groot te worden.

Arme kinderen! Zietdaar uwe toekomst geopend, zietdaar eene wijde baan voor u, die naar het schavot of de gevangenis leidt. Zietdaar u voor enkele guldens verkocht, wat dunne kleertjes op den koop toe, terwijl uw pleegouders voor een daalder geneesmiddelen moeten instaan, als zulks noodig is. En zoo uitbesteed en toegerust, gaat ons ouderloos knaapje, ons arm ongelukkig natuurgenoetje, met een klein bundeltje onder den arm de wijde, wijde wereld in. Ziedaar de gewone wijze geschetst om ouderlooze kinderen een onderkomen te bezorgen en waarop de weezenvaders zich van den hun opgedragen moeilijken post moeten kwijten. Ik zeg gewone wijze, ofschoon ik tot mijne blijdschap de ervaring heb opgedaan, dat de publieke veiling en tentoonstelling der kinderen op enkele dorpen meer plaats heeft gemaakt voor onderhandsche besteding, waardoor men den weezzen dragelijker lot beschikt, ofschoon onvolkomen, omdat men in de keuze der pleegouders altijd zeer beperkt is. De gevolgen uit zoodanige behandeling blijven niet uit, hetwelk ik in mijn tweede gedeelte wil schetsen.

Ziet gij daar dat onoogelijk knaapje, zoo armoedig gekleed, met ontzettend groote gaten in de kousen, doorsijpelende klompen aan de voeten, want het heeft sterk geregend, gescheurde broek, halve rok of een buis dat hem op de hielen hangt, en dat hij uit medelijden heeft ontvangen van de familie *R.* wier broeder aan de pokken is overleden? Hij is *Gerrit K.* . . . . en is besteed bij *Ko S.* . . . ., een dood arme man met 6 eigene

kinderen. Waar hij henen gaat? Hij moet hout gaan zoeken want het is zoo koud, anders ligt de haard dood, en kan de pot met aardappelen niet gekookt worden, die *Gerrit* heeft geschild. Vrouw *Ko S.* heeft *Gerrit* een groot pak slaag beloofd als hij in gebreke mogt blijven een groote bos hout te huis te brengen, want moeder zegt dat *Gerrit* zoo lui is!!! De bedreiging der pleegmoeder is dan ook sterk genoeg, om *Gerrit K.* tot spoed aan te zetten, want al te dikwijls heeft ons 7jarig knaapje het ondervonden, dat de hardvochtige vuisten van vrouw *S.* de noodige klem aan de woorden geven, en dat daden van wreedheid volgen, als hare bevelen, hoe ontaard ook, niet stipt volbragt worden. *Gerrit K.* heeft dan ook spoedig een bos hout bij elkander, niet van afgebroken doode takken der olmen boomen, want om die te verzamelen had het veel meer moeten stormen, maar door de haag van de naastbij gelegene weide van hare natuurlijke beschutting te berooven, waardoor de paarden en koeijen gelegenheid vinden zich een doortogt te banen naar het bouwland, waar wortelen voor wintervoeding staan te groeijen.

Zoo wordt het kind tot stelen aangezet en het volgend leven zal bewijzen, dat *Gerrit K.*, uit brave ouders geboren, in de gevolgen, door die misvormde opvoeding, een afgerigte dief wordt. Gemis aan zorgvuldige opvoeding, aan gezond voedsel en drank en kleeding, harde bejegening, stroeve omgang, gemis aan zedelijke en Godsdienstige indrukken, zijn zoo vele oorzaken, die den ouderloozen armen knaap of meisje, op eenen lagen trap van ontwikkeling houden, hen tot het geslacht der idioten terug voeren, en het verlaten kind kennelijk onderscheidt van overige kinderen, welke door eigen ouders worden opgekweekt of gekoesterd. Menig arm weesje zal er gevonden worden, dat edeler en schoonere roeping, door heerlijke aanleg begunstigd, zoude kunnen vervullen, als de lichamelijke en geestelijke opvoeding geëvenredigd werd aan hunne waarde als

mensch, daar het volslagen gemis aan vorming ze niet zelden tot ballingen der maatschappij doen opgroeijen, een den mensch onteerend leven doen rondsleuren, zich aan alle soort van liederlijkheid overgeven, een geslacht helpen voortbrengen, dat op den laagsten trap der maatschappelijke ladder is geplaatst en waar de diakonie- en burgerlijke-armbesturen de rijkste vruchten van inoogsten.

Men heeft zendeling-vereenigingen in het leven geroepen; men houdt bidstonden om blinde heidenen te bekeeren, en hoe prijzenswaardig dit mag geacht worden, de waarde daarvan zal nooit overwigtig genoeg zijn, zoo lang het loffelijk streven, om onze eigene heidenen tot licht te brengen, in zoo een' deerniswaardigen vergeten staat wordt gehouden. Een nieuw veld ter bearbeiding voor hervormers is daardoor beschikbaar in ons eiland, in ons vaderland, en trouwer, edeler roeping zoude vervuld worden, door eerst ons eigen volk te hervormen, te beschaven, de ellende rondom ons eerst te lenigen en daarna de bewoners der bosschen van Java of die der woestijnen van Afrika tot menschen te maken. Zijn dus de gevolgen der verwaarloosde *weezen-verzorging* voor de maatschappij in het algemeen onberekenbaar, ook voor den mensch in het bijzonder, zoo als ik reeds heb aangetoond, blijven dezelve niet achterwege. Ik wil in dit mijn laatste gedeelte middelen trachten aantegeven, die in staat zijn het deerniswaardig lot onzer plattelands-weezen te verbeteren.

Wanneer men het collegie van *weezen-verzorgers* in het platte land een blik waardig keurt, dan ontdekken wij, dat het een zamenstel van menschen is, welke uiteenloopende hoofdbezigheden te verrigten hebben, geheel afgescheiden van hun armvaderschap, en dat oorzaak is, dat er weinig tijd en lust bij hen gevonden wordt om deze veelomvattende en gewigtige betrekking die aandacht te schenken en die zorg te wijden, welke men aan dezelve zoude moeten geven. Daarbij

komt, dat de oude wijze van weezen besteden veel gemakkelijker, niet omslachtig, in praktijk te brengen is, en men door dien slenter te volgen, van verdere zorg is ontslagen omtrent het bijzonder lot der bestedingen. Daarbij komt, dat armvaders hunne weezen niet altijd bij die menschen kunnen besteed krijgen, waar ze dat wel gaarne zouden verlangen, want wie wil een ouderloos kind een geheel jaar voor 40 of meerdere guldens onder dak hebben, als er niet berekend kan worden, dat zoodanig kind ten minste nog *f* 100 door werken in huis kan brengen. Dus ligt het in den aard der zaak het kind goed of kwaad schiks te besteden, en hoe ongaarne armvaders hun kind dáár zien henen gaan, zij moeten hierin berusten; wij komen dus tot de conclusie, dat de *weezen-verzorgers* door de omstandigheden verplicht, met zeer beperkte middelen te kampen hebben, en dat er dus van dien kant geene hulpe te verwachten is, en er van geene verbetering sprake kan zijn.

Ik weet wel, en bij eigen ondervinding, dat men met veel moeite, als armvader zich te getroosten, de kinderen nog wel eens op plaatsen kan bezorgen, daar de behandeling dragelijker is, dan bij mijne schets in het 2de gedeelte geleverd, maar dan zal men met gezonde kinderen moeten te doen hebben, waarvan de aannemers de zekere overtuiging verkregen hebben, dat ze op de eene of andere wijze produceren zullen. Zieke of gebrekkige kinderen, leveren meer bezwaren op; en toch, door *f* 60 of *f* 70 voor dezulken te ontvangen, zal men zich den omgang van zoodanige stumpert ook weder getroosten. Men zal ze niet veel aandacht schenken, meer het geld, want daar kan men de koopdagschuld bij den notaris en bij den ontvanger de belasting mede voldoen, terwijl men van het overschot trachten zal de doctors rekening te doen inkrimpen.

Meer afdoende en heerlijker vruchten zoude ik mijn stelsel

zien afwerpen, als men de plattelands ouderloozen, *zonder onderscheid van Godsdienst*, kon centraliseren, en daarvoor was het vooral noodig een groot huis opterigten, zoo als b. v. het weeshuis te Goes. De plaats, waar ik zoodanig gebouw gaarne zag verrijzen, zou ook een centraal punt moeten zijn, waartoe ik Goes uitsluitend zoude aanbevelen, omdat aldaar zich de geschiktste gelegenheid opdoet, om van de onderscheidene kerken en godsdienst-leeraars te profiteren; maar ook omdat daar de heerlijkste weg geopend is, om de jongelingen in nuttige ambachten opteleiden, terwijl voor de meisjes aldaar eene wijde baan bestaat om tot flinke huismoeders gevormd te worden. Ik heb dus GOES als centraal punt gekozen, om met een weeshuis versierd te worden, dat volgens de behoeften des tijds was opgetrokken en waartoe bij de voorgestelde uitbreiding der stad, eene heerlijke gelegenheid voor zoude kunnen geopend worden. De grootste en gewigtigste vraag doet zich evenwel voor, en die is: hoe zullen de gelden gevonden worden, die de opbouw, het ameublement en alle verdere uitgaven noodzakelijk maken. Gewis, eene gewigtige vraag, die aan vele bezwaren onderworpen is, die veel gemakkelijker te bespreken, dan uittevoeren is. Het geld, die magtige hefboom in de maatschappij, moet ook hier eene voorname rol vervullen en hoe verschillend de wegen ook mogen zijn, om daarvan zich meester te maken, zoo kon het ook tot ons doel gevonden worden, indien de zaak met ernst wordt aangevat en eene vurige begeerte den ondernemers mag geschonken worden, het gewigtige werk te volbrengen, dat tot heil der menschheid wordt aangewend; en als men zich door gewone teleurstellingen, waar alle goeddoen mede te kampen heeft, niet laat afschrikken of zich van de baan laat wegblazen. Een vaste wil vermag veel.

Toen keizer NAPOLEON, FULTON voorstelde in een krankzinnigen huis te gaan vertoeven, omdat hij een schip in be-

weging wilde brengen waar geen wind of zeilen eene rol bij behoefden te vervullen, zou de stoomkracht, toegepast op de scheepvaart, denklijk eenige jaren in vergetelheid geraakt zijn, als hij zich door die bedreiging had laten ontmoedigen.

Toen de edele menschenvriend GEORGE MULLER, te Bristol, zijne bemoeijingen voor arme kinderen en weezen zoo luide deed spreken, kon hij onmogelijk zich voorstellen, dat zijne zeldzame opofferingen met zoodanigen roem zouden bekroond zijn geworden, als zijne groote inrigtingen thans verkregen hebben, ofschoon met niets begonnen en zelfs arm zijnde, de wereld nogthans met verbazing de rijkdommen aanschouwt, die zijne menschlievende daden zijn te beurt gevallen.

En hoe ging het onzen armen maar braven FRANKE, te Halle, toen hij door de zucht gedreven, zijnen natuurgenoot tot hulp en bijstand te verstrekken, om zich het lot van armen en weezen aan te trekken? Was ook zijn plan heilig, de uitkomst, zoo zichtbaar, doet den mensch opgetogen staan en Duitschlands sieraad noopt hem tot bewondering, als hij het kleine begin met zulke groote gevolgen bekroond ziet.

En mag Engeland en Duitschland zich op zulke heilrijke voortbrengselen der menschenliefde beroemen, ons Nederlandsche volk sluit ook de ooren niet als de noodklok luidt, en weet de goudladen te openen en de hand helpend toe te reiken. Zou ons volk, zouden de Zeeuwen, wier stamhouders in de geschiedenis zoo edel gesignaleerd staan aangeteekend, de hardvochtigheid zoo verre durven uitstrekken, dat bij eene bede om hulp, om eene gave der liefde, om een huis te bouwen waarin arme verlaten weezen, die anders als lastdieren in het land hun droevig leven voortsleuren, opgevoed zouden kunnen worden, zich durven onthouden een penningske te storten? Neen, ik koester betere gedachten van mijne natie en heb de zekere hoop, dat menschenvrienden zich mijn ontwerp zullen aantrekken en door geoorloofde middelen ondersteuning zullen

schenken, om een plan te helpen verwezenlijken, dat nu nog tot het gebied der fantasiën behoord, maar, wordt mijn vurige wensch vervuld, eenmaal zal tot stand gebracht worden.

Ik wil dus aannemen, dat de publieke liefdadigheid door geschriften, concerten, verlotingen, inschrijvingen en collecten, genoegzame gelden zal bijeen doen stroomen, om met de opbouw van ons weeshuis te beginnen, voorttegaan en te vol-eindigen.

Ik neem, dat de ingenomenheid met ons gebouw van dien aard is, dat het ameublement ook niet achterwege blijft. Ik vertrouw ook, dat er menschen zullen zijn, die, zoo als in den goeden ouden tijd, bij testamentaire beschikking een gedeelte van hun vermogen aan die edele inrigting zullen vermaken.

Ik stel verder, dat gemeente- en arbesturen van hunne ingenomenheid zullen doen blijken; dat zij alle hunne weeskinderen naar ons huis zullen afzenden en dat zij van hunne vadertrouw getuigenis zullen afleggen, door voor ieder weeskind iets meer te zullen uitbetalen, omdat ze overtuigd zullen zijn, dat de kinderen door eene degelijke opvoeding en liefderijke verzorging, met nuttige kennis toegerust, aan de maatschappij als flinke menschen zullen afgestaan worden. Ik stel verder, dat Noord- en Zuid-Beveland 35 gemeenten bezit, welke ieder 4 kinderen gemiddeld te onderhouden hebben, hetwelk een getal van 35 maal 4 = 140 uitmaakt. Ik vlei mij, dat de armvaders gaarne voor ieder kind *f* 70 zullen afstaan, waarvoor ze alles ontvangen wat zij behoeven, dat eene som vertegenwoordigd van 140 maal 70 = *f* 9800, waarschijnlijk eene toereikende som om de jaarlijksche uitgaven te bestrijden.

Zóó was mijn plan, zóó heb ik gebouwd, zóó zie ik mijn vurig gewenscht plattelands weeshuis opgerigt. Dáár zie ik mijne weesjes welgedaan, door liefde van een zorgenden vader en liefderijke moeder wel te vreden vrolijk op de plaats rondspelen.

Dáár hoor ik ze in hunne school onder opzigt van een dege-
lijk onderwijzer een heerlijk 3 stemmig lied aanheffen, ter
verheerlijking van hunnen grootsten Kindervriend. Dáár zie ik
ze bij paren des Zondags tempelwaarts voeren, dáár zie ik
een ideaal verwezentlijkt, hetwelk het harte goed doet, het-
welk den mensch tot sieraad verstrekt. Ziedaar mij in stellin-
gen verdiept, mij aan fantasiën overgegeven. En welk mensch
fantaseert niet? Behoort de vervulling mijner ideën of lucht-
kasteelen, of zoo als men dezelve gelieve te noemen, tot de
rubriek der onmogelijkheden? Neen, ik ben zeker overtuigd,
dat ze voor uitvoering vatbaar zijn, als de liefdadigheid daar-
aan de hand wil toereiken.

Ik heb punten ter uitwerking aangeboden, de Christelijke
zin zal dezelve in uitvoering brengen.

Zietdaar lezers! mijne gedachten ontwikkeld, om het droeve
lot eener klasse van menschen op te beuren, die onze deelne-
ming ten volle waardig zijn. Zietdaar mijn geliefd troetelkind
(de weezen-verzorging) uwer aller deelneming aanbevolen,
de wereld ingestuurd, om een goed onderkomen opte zoeken.
Ik noodig menschen vrienden uit mijne aangegeven ideën nader
te wikken, te wegen en te bespreken, om ook met of zonder
mij, een vernieuwde plattelands weezen-hervorming te doen
geboren worden. Mogten mijne zwakke pogingen, welke ik
daartoe heb aangewend, welwillend gewaardeerd worden, dan
had ik een zeker doel bereikt. En mogt mijne weezen-ver-
zorging bij het beschaafde publiek, daar ik voornamelijk op
vertrouw, eene nadere overweging te beurt vallen, en mogt
mijne kennis en voorlichting daarbij vereischt worden, het zou
mij tot eene streelende zelfvoldoening verstrekken, een werk-
zaam aandeel te mogen nemen in eene zaak, die ter waarde-
ring van het pronkstuk der schepping in het leven is geroepen.

NISSE, Junij 1867.

J. A. GEILL JR.

